

IȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Facultatea de Istorie și Filosofie
1.3 Departamentul	Departamentul de Istorie Antică și Arheologie
1.4 Domeniul de studii	Istorie
1.5 Ciclul de studii	Licență
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Istorie / Arheologie / Istoria Artei / Arheologie

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Introducere în istoria veche a României / <i>Introduction to the Ancient History of Romania</i>						
2.2 Titularul activităților de curs	Prof.univ.dr. Gelu Florea Prof.univ.dr. Sorin Nemeti						
2.3 Titularul activităților de seminar	Lect.univ.dr. Liliana Mateescu-Suciu Lect. univ. dr. Ștefan Vasilache						
2.4 Anul de studiu	I	2.5 Semestrul	I	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	DF

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	6	Din care: 3.2 curs	3	3.3 seminar/laborator	3
3.4 Total ore din planul de învățământ	84	Din care: 3.5 curs	42	3.6 seminar/laborator	42
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					20
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					44
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					10
Tutoriat/ Consultații					14
Examinări					3
Alte activități:					
3.7 Total ore studiu individual		91			
3.8 Total ore pe semestru		175			
3.9 Numărul de credite		7			

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	Înscrierea disciplinei în contractul de studii
4.2 de competențe	

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	Sală de curs cu capacitate peste 90 persoane
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	

6. Competențele specifice acumulate

6. Competențele specifice acumulate	C1. Regăsirea informației despre trecutul istoric. Evaluarea fundamentală a valorii relative a diverselor lucrări de referință (bibliografii, enciclopedii, dicționare de specialitate etc.) și baze de date din domeniul studiilor istorice. -Identificarea lacunelor existente în cunoașterea istorică, verificarea stadiului cunoașterii folosind principalele lucrări de referințe existente. Propunerea, la un nivel general, a unor căi de îmbogățire a cunoașterii în legătură cu probleme istorice cu un grad redus sau mediu de complexitate. -Identificarea rapidă și utilizarea corectă a informațiilor din izvoarele istorice (accesibile în limba română sau într-o limbă de circulație internațională) și a informațiilor istorice cu un grad redus și mediu de detaliere. -Interpretarea la un nivel elementar a informațiilor regăsite în lucrările de referințe și în bazele de date pe teme istorice, explicitând principalele concepte, fenomene și procese istorice la care se referă acestea. -Utilizarea adecvată a cunoștințelor de bază privind evoluția generală a istoriografiei, periodizarea istoriei, principalele lucrări de referințe și baze de date referitoare la diferitele epoci, probleme, procese și fenomene istorice, precum și cu privire la organizarea și funcționarea principalelor instituții de informare și documentare publică. C 2. Stabilirea faptelor istorice pe baza informațiilor din izvoare și din afara izvoarelor. - - Analiza critică a izvoarelor istorice, coroborarea conștientă a cunoștințelor provenite din afara izvoarelor cu cele provenite din izvoare pentru (re)stabilirea unor fapte și procese istorice, contextualizarea judecăților de valoare existente cu privire la aceste fapte și procese istorice și corelarea, la un nivel elementar, a informațiilor disponibile despre trecutul istoric cu problemele prezente în analizele istoriografice referitoare la epoca respectivă. -Aplicarea metodelor criticii interne și externe în studiul izvoarelor istorice editate (texte, mărturii orale, vestigii materiale etc.) în vederea (re)stabilirii cât mai precise a faptelor istorice. -Definirea și prezentarea corectă a principalelor concepte folosite în studiile istorice, în descrierea și analizarea etapelor și proceselor din istoria omenirii, stadiul actual al istoriografiei și metodele centrale ale cercetării istorice. -Identificarea limitelor existente în analiza informațiilor despre trecutul istoric, a cauzelor acestor limite, și să propună ipoteze alternative de interpretare a faptelor istorice. -Interpretarea, compararea și relaționarea datelor și faptelor caracteristice principalelor procese și fenomene istorice, precum și a abordărilor istoriografice legate de acestea. Încadrarea principalelor texte istorice și istoriografice în contextele elaborării lor (genuri și tipuri de texte; grupări și școli istoriografice). C 3. Prezentarea orală și scrisă, în limba programului de studiu și într-o limbă de circulație internațională, a cunoștințelor de specialitate. -Adaptarea prezentărilor orale sau scrise la solicitări cu grad redus de complexitate ale publicului și la modificarea contextului comunicării. -Evaluarea eficacității actului de comunicare a cunoștințelor de specialitate în raport cu stadiul cunoașterii științifice și în raport cu capacitatea de asimilare a receptorilor. -Identificarea și utilizarea a principalelor modalități de comunicare orală, precum și a particularităților prezentării științifice a cunoștințelor de specialitate. -Interpretarea particularităților diverselor contexte în care trebuie prezentate informațiile istorice cu ajutorul conceptelor de bază ale domeniului. -Prezentarea orală și scrisă, cu un grad ridicat de claritate, în conformitate cu standardele academice, a problemelor și contextelor de specialitate cu un nivel redus și mediu de complexitate.
Competențe transversale	CT3. Căutarea, identificarea și utilizarea unor metode și tehnici eficiente de învățare; conștientizarea motivațiilor extrinseci și intrinseci ale învățării continue.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	- Dobândirea unor cunoștințe generale și a competențelor de a regăsi informația istorică, de a stabili faptul istoric în funcție de sursele existente - Înțelegerea mecanismului cunoașterii istorice pentru secvența temporală avută în vedere. Obținerea unei viziuni critice asupra istoriografiei domeniului.
7.2 Obiectivele specifice	- Studiul preistorie și protoistoriei României, în context european. Însușirea metodologiei de reconstituire a faptelor istorice pornind de la specificul izvoarelor avute la dispoziție (arheologice, numismatice, epigrafice, istoriografia antică) - Competențe generale asupra primului mileniu p. Chr., asupra civilizațiilor clasice pe teritoriul românesc, asupra aculturației și etnogenezei, ca și asupra relațiilor complexe între romanici și alogeni

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Curs introductiv. Izvoarele preistoriei și protoistoriei. Critica izvoarelor istorice.	Prelegere, problematizare, dezbateri	
2. Paleoliticul și mezoliticul pe teritoriul României.	Prelegere, problematizare, dezbateri	
3. Neoliticul și eneoliticul.	Prelegere, problematizare, dezbateri	
4. Epoca bronzului și epoca fierului.	Prelegere, problematizare, dezbateri	
5. Geți și daci. Coloniile grecești.	Prelegere, problematizare, dezbateri	
6. Civilizația dacică în cea de-a doua epocă a fierului.	Prelegere, problematizare, dezbateri	
7. Istoria politică a dacilor și confruntările cu Roma.	Prelegere, problematizare, dezbateri	
8. Introducere, istoriografia problemei; Dacia provincie romană. Administrația, fiscalul.	Prelegere, dialog.	Se pot folosi hărți.
9. Armata romană în Dacia; sistemul defensiv; rolul armatei în economie, societate, aculturație.	Prelegere, problematizare, metode euristice.	Se recomandă apel la hărți și exemple din societăți mai recente.
10. Istoria politică a Daciei romane, relațiile cu lumea barbară. Sfârșitul provinciei Dacia.	Prelegere, comparații	Discuție critică asupra istoriografiei.
11. Economia Daciei romane. Populația (autohtoni, coloniști, structuri sociale).	Prelegere, metode euristice.	Este necesar a se explica noțiunile folosite.
12. Civilizația și cultura Daciei romane. Evoluția teritoriilor neincluse în provincie în sec. II-IV.	Prelegere, problematizare.	Problemă tratată și în perspectivă sociologică.
13. Dobrogea romană și romano-bizantină; structuri de civilizație, istorie politică, militară și culturală. Începuturile și biruința creștinismului.	Prelegere, dialog, recurs la cultura generală.	Se recomandă comparații cu alte provincii romane.
14. Evoluția teritoriilor de la nordul Dunării de Jos în sec. IV-X. Apariția popoarelor neolatine – proces european. Cazul Daciei.	Prelegere, metode intuitive, comparații largi.	Se urmărește echilibrul între autohtoni și migratori, în fiecare etapă.

Bibliografie (selectivă):

Izvoare privind istoria României, I, 1964

Istoria Românilor, I, 2001 (coord. M. Petrescu Dâmbovița et alii)

M. Bărbulescu, *Dacia Felix*, în M. Bărbulescu, D. Deletant, K. Hitchins, Ș. Papacostea, P. Teodor, *Istoria României*, București, Ed. Enciclopedică, 1998 (sau Ed. Corint, 2002; sau ed. II, Ed. Corint, 2003)

M. Bărbulescu (coord.), *Atlas-dicționar al Daciei romane*, Cluj-Napoca, Ed. Tribuna, 2005

I.H. Crișan, *Burebista și epoca sa*, 1977

H. Daicoviciu, *Dacia de la Burebista la cucerirea romană*, 1972

Vl. Dumitrescu, Al. Vulpe, *Dacia înainte de Dromihete*, 1988

I. Glodariu, în vol. *Istoria României. Transilvania*, I, 1997

C. C. Petolescu, *Dacia și Imperiul Roman*, București, 2000

C. C. Petolescu, *Dacia. Un mileniu de istorie*, București, Ed. Academiei Române, 2010

D. Protase, Al. Suceveanu (red.), *Istoria Românilor. II. Daco-romani, romanici, alogeni*, București, Ed. Enciclopedică, 2001 (ed. II – București, 2010)

Al. Suceveanu, Al. Barnea, *La Dobroudja romaine*, București, Ed. Științifică, 1991

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
1. Viața spirituală în paleolitic	Conversație, problematizare, dezbateri	
2. Neolitizarea teritoriului României. Aspecte ale epocii neolitice și eneolitice	Conversație, problematizare, dezbateri	
3. Societate și metalurgie în epoca bronzului.	Conversație, problematizare, dezbateri	
4. Începuturile epocii fierului în România. Așezări fortificate. Sciții în Transilvania	Conversație, problematizare, dezbateri	
5. Epoca La Tene. Celți în Transilvania. Arta traco-getică.	Conversație, problematizare, dezbateri	
6. Ocupații și meșteșuguri la daci. Arhitectură civilă și militară la daci	Conversație, problematizare, dezbateri	
7. Religia daco-geților.	Conversație, problematizare, dezbateri	
8. Izvoarele Istoriei antice a României. Izvoare figurative. Scenele Columnei lui Traian și metopele monumentului de la Adamclisi.	Conversația euristică, explicația, observarea independentă	
9. Viața municipală în Dacia romană. Urbanizarea provinciei Dacia și instituții municipale. Arhitectura urbană.	Expunerea, problematizarea, investigația în comun, conversația euristică, studiul de caz, observația dirijată	
10. Armata în Dacia romană. Unități militare: legiuni, trupe auxiliare. Arhitectura militară: castru.	Expunerea, problematizarea, investigația în comun, conversația euristică, studiul de caz, observația dirijată, activități practice pe grupe, observarea independentă, analiza comparativă	
11. Viața spirituală în Dacia romană. Culte și credințe. Arta provincială.	Expunerea, problematizarea, investigația în comun,	

	conversația euristică, studiul de caz, observația dirijată, activități practice pe grupe, observarea independentă, analiza comparativă	
12. Dacii în secolele II-III e.n. Populația dacică din provincie și din Imperiul Roman. Populația dacică în afara provinciei Dacia (carpi, costoboci, geții din Muntenia, dacii din vest și nord-vest).	Expunerea, problematizarea, investigația în comun, conversația euristică, studiul de caz, observația dirijată, activități practice pe grupe, observarea independentă, analiza comparativă	
13. Sfârșitul provinciei Dacia și primul secol după părăsire. Dacia în contextul crizei de la mijlocul secolului III e.n. Părăsirea Daciei în lumina izvoarelor literare. Populația autohtonă în fosta provincie în secolul IV e.n. Creștinismul.	Expunerea, problematizarea, investigația în comun, conversația euristică, studiul de caz, observația dirijată, activități practice pe grupe, observarea independentă, analiza comparativă	
14. Epoca migrațiilor timpurii pe teritoriul României. Vizigoții și cultura Sântana de Mureș - Cerneahov. Epoca hunică. Tezaure și morminte princiare germanice pe teritoriul României.	Expunerea, problematizarea, investigația în comun, conversația euristică, studiul de caz, observația dirijată, activități practice pe grupe, observarea independentă, analiza comparativă	
Bibliografie D.Alicu, <i>Ulpia Traiana Sarmizegetusa. Amfiteatrul</i> , I, Cluj-Napoca, 1997. T. Bader, <i>Epoca bronzului în Nord-Vestul Transilvaniei</i> , M. Bărbulescu, <i>Potaissa. Studiu monografic</i> , Turda, 1994. Idem, <i>Interferențe spirituale în Dacia romană</i> , Cluj-Napoca, 2003. D. Benea, <i>Din istoria militară a Moesiei Superior și a Daciei. Legiunea a VII-a Claudia și legiunea a III-a Flavia</i> , Cluj-Napoca, 1983. M. Cârciumar, <i>Mărturii ale artei rupestre în România</i> , București, 1987, Idem, <i>Evoluția omului în cuaternar. Tehnologie și tipologie preistorică</i> , Târgoviște, 2000 E. Comșa, <i>Neoliticul pe teritoriul României</i> , I.H.Crișan, <i>Burebista și epoca sa</i> , ed a II-a, 1977; Idem, <i>Civilizația geto-dacilor</i> , I-II, 1993 H. Daicoviciu, <i>Dacia de la Burebista la cucerirea romană</i> , 1972 Al.Diaconescu, <i>Statuaria majoră în Dacia romană</i> , I-II, Cluj-Napoca, 2005. Idem, <i>Forurile Sarmizegetusei</i> , Cluj-Napoca, 2010. Vl. Dumitrescu, <i>Arta neoliticului în România</i> , București, 1968 Vl. Dumitrescu, Al. Vulpe, <i>Dacia înainte de Dromihete</i> , 1988, M. Eliade, <i>Istoria credințelor și ideilor religioase</i> , Buc., Idem, <i>Sacru și profan</i> , București, 1992. G. Florea, <i>Ceramica pictată. Artă, meșteșug și societate în Dacia preromană (sec I.a.Chr.- I.p.Chr.)</i> , I. Glodariu, <i>Arhitectura dacilor. Civilă și militară</i> , Cluj Napoca, 1983, Idem, <i>Relațiile comerciale ale Daciei cu lumea elenistică și romană</i> , Cluj-Napoca, 1974; I. Glodariu, E. Iaroslavschi, <i>Civilizația fierului la daci</i> , Cluj-Napoca, 1979;		

I. Glodariu, E. Iaroslavschi, A. Rusu – Pescaru, Fl. Stănescu, *Sarmizegetusa Regia. Capitala Daciei preromane*, Deva, 1996,

Fl. Gogâltan, *Bronzul timpuriu și mijlociu în Banatul românesc și pe cursul inferior al Mureșului*, Timișoara, 1999.

N. Gostar, V. Lica, *Societatea geto-dacică de la Burebista la Decebal*, 1984

N. Gudea, *Castrul roman de pe vârful dealului Pomiet Moigrad. Porolissum 1*, Zalău, 1997.

P. Hugel, *Ultimele decenii ale stăpânirii romane în Dacia (Traianus Decius-Aurelian)*, Cluj-Napoca, 2003.

E. Iaroslavschi, *Tehnica la daci*, Cluj-Napoca, 1997,

K. Jettmar, *Arta stepelor*, Buc., 1983;

Gh. Lazarovici și colaboratorii, “Complexul neolitic de la Parța”, în *Banatica*, 8, p.31-46;

A.Leroi-Gourhan, *Les Religions de la Préhistoire*, ed.III, Paris, 1990;

V. Leahu, “Cu privire la conceptul «Perioadă de trecere la epoca fierului» pe teritoriul României”, în *SCIV*, 24/3, 1973, p.477-484;

V. Moga, *Din istoria militară a Daciei romane. Legiunea XIII Gemina*, Cluj-Napoca, 1985.

S. Nemeti, *Sincretismul religios în Dacia romană*, Cluj-Napoca, 2005.

C. H. Opreanu, *Dacia romană și barbaricum*, Timișoara, 1998.

Al. Păunescu, “Evoluția istorică pe teritoriul României din paleolitic până la începuturile neoliticului”, în *SCIVA*, 31, 4, 1980, p.519-544;

C. C. Petolescu, *Dacia romană. Un mileniu de istorie*, București, 2010.

M. Petrescu-Dâmbovița, *Scurtă istorie a Daciei preromane*,;

D. Protase, *Autohtonii în Dacia*, I, București, 1980.

Idem, *Un cimitir dacic de epocă romană de la Sopor de Câmpie*, Buc., 1976.

Idem, *Obreja. Așezarea și cimitirul daco-roman. Secolele II-IV. Dovezi ale continuității în Dacia*, Cluj-Napoca, 2002.

N. Sandars, *Prehistoric Art in Europe*, Ed.II, 1985

D. Rus, Gh. Lazarovici, “On the Developed Neolithic Architecture in Banat”, în *Banatica*, 11, p.87-116;

I.I.Russu, *Dacia și Pannonia Inferior în lumina diplomei militare din anul 123*, Buc., 1973.

Idem, *Daco-geții în Imperiul roman*, București, 1980.

A.Rustoiu, *Metalurgia bronzului la daci*, București, 1996;

C. M. Tăulea, *Romula-Malva*, București, 1994.

V.Vasiliev, *Sciții agatârși pe teritoriul României*, București., 1980;

V.Vasiliev, Al. Aldea, H. Ciugudean, *Civilizația dacică timpurie în aria intracarpatică*, 1991;

V.Wollmann, *Mineritul metalifer, extragerea sării și carierele de piatră în Dacia romană*, Cluj-Napoca, 1996.

N. Zugravu, *Geneza creștinismului popular al românilor*, Buc., 1997.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Conținutul disciplinei este informativ general, are ca obiectiv introducerea în problematica istoriei antice pe teritoriul României. Disciplina se constituie într-o bază pentru acumulări ulterioare în cadrul unor cursuri specializate. Cultura generală și cultura generală de specialitate dobândite în cadrul acestei discipline este indispensabilă oricărei profesii din domeniul științelor umane și sociale. Competențele obținute permit absolvenților să activeze eficient în învățământul de specialitate, la orice nivel, sau să se ilustreze în cercetarea domeniului. Dar abilitățile câștigate pot fi valoroase și în general, pentru o viziune corectă asupra devenirii națiunii noastre și a patrimoniului ei în cadrul european, fiind așadar de mare utilitate și în alte eventuale cariere (administrație, politică, mass-media, instituții culturale – muzee, galerii de artă, edituri, fundații etc.), atât în țară cât și în Europa.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Expunerea corectă și completă a informației, relaționarea faptelor istorice în timp limitat	Examen oral	60%
10.5 Seminar/laborator	Participare activă la seminarii Orientarea în probleme și în	Evaluarea referatelor, eseurilor, prezentărilor	40%

	bibliografia de specialitate.		
	Prezentări și referate în cadrul seminariilor		
10.6 Standard minim de performanță			
Expunerea corectă și completă a informației, relaționarea faptelor istorice, spirit critic în raport cu sursele istorice. Prezentarea clară a informației.			

Data completării

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

9.04.2024

Data avizării în departament

Semnătura directorului de departament

15.04.2024

